

Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU16

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna och avslår motionen.

Behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:125 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under andra halvåret 2023 och helåret 2024.

Redogörelse 2024/25:OSSE1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till OSSE:s parlamentariska församling 2024.

Ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....4

 Redogörelsens huvudsakliga innehåll.....4

Utskottets överväganden.....5

 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)5

 Utskottets ställningstagande.....5

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag.....7

 Skrivelse 2024/25:125.....7

 Redogörelse 2024/25:OSSE17

 Motion från allmänna motionstiden 2024/257

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)**

Riksdagen avslår motion

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 43.

2. **Skrivelsen**

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:125 till handlingarna.

3. **Delegationens redogörelse**

Riksdagen lägger redogörelse 2024/25:OSSE1 till handlingarna.

Stockholm den 8 maj 2025

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Annika Strandhäll (S), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Angelika Bengtsson (SD), Katarina Tolgfors (M), Elin Nilsson (L), Fredrik Saweståhl (M) och Markus Kauppinen (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2024/25:125 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under andra halvåret 2023 och helåret 2024. Utskottet behandlar också redogörelse 2024/25:OSSE1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till OSSE:s parlamentariska församling 2024. I betänkandet behandlas även ett motionsyrkande från allmänna motionstiden 2024/25.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelse 2024/25:125 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under andra halvåret 2023 och helåret 2024 redogör regeringen för utvecklingen i OSSE och det svenska fokuset under perioden.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelse 2024/25:OSSE1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till OSSE:s parlamentariska församling 2024, redogör riksdagens OSSE-delegation för verksamheten inom den parlamentariska församlingen samt den svenska delegationens arbete under 2024.

Utskottets överväganden

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna samt avslår motionsyrkandet.

Motionen

I kommittémotion 2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 43 anförs att Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis, och mot bakgrund av ett motionsförslag om fortsatt svenskt stöd, att OSSE är världens största regionala säkerhetsorganisation med 57 deltagande stater i Europa, Kaukasus, Centralasien och Nordamerika. OSSE som struktur byggdes på den grund som lades i Helsingforslutakten 1975. OSSE verkar för att främja säkerhet och stabilitet i regionen utifrån en brett definierad syn på säkerhet som omfattar tre dimensioner: en säkerhetspolitisk, en ekonomisk och miljömässig samt en som rör demokrati och mänskliga rättigheter. Organisationens särskilda styrka, vilket också motionärerna uppmärksammat, ligger bl.a. i dess breda krets av deltagande stater, den konfliktförebyggande verksamheten, det breda spektrumet av institutioner och instrument som medger snabb och flexibel konflikthantering samt den utbredda fältnärvaron.

Utskottet noterar att den parlamentariska församlingen under 2024 observerade sju val och att den svenska delegationen deltog i sex observationer. Valobservationer är en viktig del av OSSE:s verksamhet, och utskottet ser positivt på att svenska ledamöter fortsätter att delta aktivt i dessa. Utskottet anser alltjämt att riksdagsledamöters deltagande i internationellt parlamentariskt delegationsarbete dels ger ledamöterna möjlighet att skapa opinion för svenska synsätt i internationella sammanhang, dels ger berörda ledamöter möjlighet att i direktkontakt med sina väljare spegla opinioner i omvärlden och skapa ökad internationell förståelse.

Utskottet välkomnar att regeringens övergripande mål för verksamheten i OSSE under perioden har varit att främja grundläggande värderingar och intressen i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Enligt regeringens skrivelse har arbetet inriktats på att stärka upprätthållandet av och respekten för den

europiska säkerhetsordningen som bygger på folkrätten, inklusive FN-stadgan. Utskottet noterar vidare att regeringen aktivt agerat för att kräva och understödja politiskt ansvarsutkrävande gentemot Ryssland efter den fullskaliga invasionen av Ukraina.

Utskottet välkomnar att Sverige aktivt bidragit till att fortsätta hålla Rysslands brott i Ukraina, liksom repressionen i Ryssland och i Belarus, högt på dagordningen. Enligt regeringen har detta gjorts genom en aktiv roll i aktiveringar av Moskvamekanismen och Wienmekanismen, samt i vänggrupper för journalisters säkerhet och för ett demokratiskt Belarus. Enligt skrivelsen har Sverige också under perioden fortsatt i rollen som samordnare för frågor som rör medie- och yttrandefrihet, samt för jämställdhet för EU:s medlemsstater i OSSE, och fortsatt att spela en särskilt drivande roll för EU:s samlade krav på politiskt ansvarsutkrävande på dessa områden, även i kommittéarbetet. Det har bl.a. skett genom att uppmärksamma förföljelse och fängslade journalister och medieaktörer samt relevanta slutsatser från Moskvamekanismens rapporter om Ryssland och Belarus liksom rapporterna om konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina när det gäller jämställdhet.

Utskottet noterar också att Sverige har verkat för att OSSE ska utgöra ett instrument och en plattform för EU:s samlade politik i syfte att säkerställa ansvarsutkrävande för Rysslands överträdelser av folkrätten, inklusive FN-stadgan samt den internationella humanitära rätten, och OSSE-åtaganden i samband med den ryska aggressionen mot Ukraina.

Avslutningsvis välkomnar utskottet att Sverige ska fortsätta vara en stark röst för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i ett läge där dessa fortsätter utmanas i flera av deltagarstaterna. Det svenska engagemanget har bl.a. kommit till uttryck genom det starka stödet för OSSE:s autonoma institutioner, både på politisk nivå och genom olika typer av finansiellt och personellt stöd, enligt skrivelsen.

Med hänvisning till det som framförts ovan om ett fortsatt svenskt stöd för att stärka OSSE får motion 2024/25:3107 (S) yrkande 43 anses vara tillgodosedd och motionen kan därmed avstyrkas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:125

Regeringens skrivelse 2024/25:125 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under andra halvåret 2023 och helåret 2024.

Redogörelse 2024/25:OSSE1

Redogörelse 2024/25:OSSE1 Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till OSSE:s parlamentariska församling 2024.

Motion från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:3107 av Morgan Johansson m.fl. (S):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande och tillkännager detta för regeringen.